Archetype

Βραβείο Europa Nostra 2024 “Μπουλούκι” - Περιοδεύον Εργαστήριο για την Παραδοσιακή Δόμηση

Archetype team - 07/06/2024

Ευρωπαϊκό Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Europa Nostra ανακοίνωσαν σήμερα τους νικητές των **Ευρωπαϊκών Βραβείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβείων Europa Nostra 2024**, που συγχρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Φέτος, τα κορυφαία βραβεία της Ευρώπης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς απονέμονται σε **26 εξαιρετικά επιτεύγματα από 18 χώρες** σε όλη την ήπειρο (δείτε την πλήρη λίστα των νικητών παρακάτω).

Ανάμεσα στους φετινούς νικητές είναι η ομάδα «Μπουλούκι» - Περιοδεύον Εργαστήριο για τις Παραδοσιακές Τεχνικές Δόμησης (Ελλάδα), η οποία τιμάται συνολικά για το υποδειγματικό έργο της στην κατηγορία “Εκπαίδευση, Κατάρτιση & Δεξιότητες”. Το Μπουλούκι είναι ένας πρωτοποριακός, μη-κερδοσκοπικός φορέας, που συνδυάζει την πρακτική εκπαίδευση στις παραδοσιακές οικοδομικές τέχνες με

πραγματικά έργα, με στόχο την ενσωμάτωση της παραδοσιακής γνώσης στη σύγχρονη δόμηση. (δείτε παρακάτω περισσότερες λεπτομέρειες).

DEVELIME

Οι νικητές επιλέχθηκαν από την κριτική επιτροπή που αποτελείται από 12 ειδικούς της πολιτιστικής κληρονομιάς από όλη την Ευρώπη, μετά από αξιολόγηση των αιτήσεων από ειδικές επιτροπές. Ένα σύνολο 206 έγκυρων αιτήσεων υποβλήθηκαν στα φετινά Βραβεία από οργανισμούς και φυσικά πρόσωπα από 38 ευρωπαϊκές χώρες.

Με αφορμή την ανακοίνωση των νικητών, η **Iliana Ivanova,** Ευρωπαία Επίτροπος για την Καινοτομία, την Έρευνα, τον Πολιτισμό, την Εκπαίδευση και τη Νεολαία, είπε: *"Η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι ο κοινός μας πλούτος, μια γέφυρα που συνδέει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Διατηρεί μια ξεχωριστή θέση στην καρδιά και την καθημερινότητά μας, και ενισχύει το αίσθημα της ταυτότητας και του ανήκειν. Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβεία Europa Nostra αναδεικνύουν τον κρίσιμο ρόλο των υποδειγματικών έργων ή ατόμων που αφοσιώνονται στη διατήρηση και προώθηση της πλούσιας κληρονομιάς μας. Συγχαίρω θερμά τους φετινούς νικητές για τα εξαιρετικά επιτεύγματά τους!"*

Η **Cecilia Bartoli**, η παγκοσμίου φήμης mezzo-soprano και Πρόεδρος της Europa Nostra, δήλωσε: *"Εκφράζω τα εγκάρδια συγχαρητήριά μου στους φετινούς νικητές των Ευρωπαϊκών Βραβείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβείων Europa Nostra, για την επάξια αναγνώρισή τους. Τιμώντας αυτά τα θαυμάσια δημιουργικά έργα, δηλώνουμε έμπρακτα τη δέσμευσή μας για την προστασία της κοινής πολιτιστικής μας κληρονομιάς, η οποία είναι ουσιώδους σημασίας για την οικοδόμηση μιας πιο όμορφης, βιώσιμης και ενωμένης Ευρώπης. Εύχομαι να λειτουργήσουν ως παράδειγμα και πηγή έμπνευσης και για άλλους πολίτες - επαγγελματίες, εθελοντές και εν γένει ένθερμους υποστηρικτές της πολιτιστικής κληρονομιάς-, καθώς και για δημόσιους οργανισμούς και ιδιωτικές εταιρείες σε όλη την Ευρώπη, και πέρα από αυτήν."*

Οι νικητές θα τιμηθούν στην **τελετή των Ευρωπαϊκών Βραβείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2024** στις **7 Οκτωβρίου** στο Romanian Athenaeum, το περίφημο μέγαρο μουσικής του Βουκουρεστίου (Ρουμανία), στο οποίο πρόσφατα απονεμήθηκε το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Label) προς αναγνώριση της σημασίας του. Την εκδήλωση υψηλού επιπέδου θα συντονίσουν από κοινού η Ευρωπαία Επίτροπος **Iliana Ivanova** και ο Εκτελεστικός Πρόεδρος της Europa Nostra **Hermann Parzinger**. Κατά τη διάρκεια της τελετής, θα ανακοινωθούν οι νικητές του «Grand Prix» και ο νικητής του βραβείου «Public

Choice»/ Βραβείο Κοινού, που επιλέχθηκαν μεταξύ των φετινών νικητών και θα λάβουν 10.000 ευρώ ο καθένας.

Η τελετή θα είναι το επίκεντρο της Συνόδου Κορυφής για την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Κληρονομιά 2024, και θα λάβει χώρα στις 6-8 Οκτωβρίου στο Βουκουρέστι. Η Σύνοδος, η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, διοργανώνεται από την Europa Nostra σε στενή συνεργασία με οργανισμούς της πολιτιστικής κληρονομιάς και εταίρους, ιδιωτικούς και δημόσιους, στη Ρουμανία.

Οι υποστηρικτές και οι λάτρεις της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορούν να ανακαλύψουν τους νικητές και να ψηφίσουν διαδικτυακά για να **αποφασίσουν τον νικητή του βραβείου Public Choice** 2024/ Βραβείου Κοινού 2024, που θα λάβει χρηματικό έπαθλο 10.000 ευρώ. Η ψηφοφορία θα παραμείνει ανοιχτή έως τις 22 Σεπτεμβρίου.

***

Μπουλούκι - Περιοδεύον Εργαστήριο για την Παραδοσιακή Δόμηση, ΕΛΛΑΔΑ

Το Μπουλούκι είναι μια συλλογικότητα που αποτελείται από αρχιτέκτονες, μηχανικούς και μελετητές της πολιτιστικής κληρονομιάς. Σκοπός του είναι η αναζωογόνηση της παραδοσιακής γνώσης γύρω από τις τεχνικές και τα υλικά δόμησης. Όραμά του είναι να αναπτύξει μια νέα οικοδομική κουλτούρα στην Ελλάδα και διεθνώς, που να αντλεί ισχυρά από την παραδοσιακή γνώση και να στοχεύει σε μια σύγχρονη, βιώσιμη δόμηση.

Από την ίδρυσή του το 2018, το Μπουλούκι δραστηριοποιείται γύρω από τέσσερις άξονες: εκπαίδευση, έρευνα, πρακτική και δημόσιος διάλογος. Είναι ο μόνος μη-κερδοσκοπικός οργανισμός στην Ελλάδα μέχρι σήμερα που σχεδιάζει και υλοποιεί επαγγελματικές μαθητείες, οι οποίες συνδυάζουν έργα αποκατάστασης με τεχνική κατάρτιση. Αντλώντας έμπνευση από το παράδειγμα των παλιών μαστόρων, το Μπουλούκι ταξιδεύει ανά την Ελλάδα διοργανώνοντας συμμετοχικά και εκπαιδευτικά έργα που αντλούν ισχυρά από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τόπου.

Σήμερα, το Μπουλούκι αναπτύσσει το πρώτο κέντρο έρευνας και κατάρτισης πάνω στις παραδοσιακές οικοδομικές τέχνες, στην ορεινή περιοχή της Ηπείρου, στο κτίριο ενός παλιού δημοτικού σχολείου που παραχωρήθηκε από τις τοπικές αρχές.

Η προσέγγιση της παραδοσιακής γνώσης από το Μπουλούκι αξιοποιεί τα εξής εκπαιδευτικά σχήματα: βιωματικά **εργαστήρια** ειδικά σχεδιασμένα για φοιτητές και νέους επαγγελματίες στα πεδία της κατασκευής, της τέχνης και της πολιτιστικής κληρονομιάς· επαγγελματικές **μαθητείες** που στοχεύουν στην ανάδειξη μιας νέας γενιάς μαστόρων· και **δράσεις** που ενεργοποιούν την κοινότητα. Με άξονα τη διατομεακότητα και τη συνεργασία, τα εκπαιδευτικά προγράμματα φέρνουν κοντά μάστορες και ακαδημαϊκούς, φοιτητές και ντόπιους κατοίκους, επαγγελματίες και ερασιτέχνες όλων των ηλικιών. Σε αυτή την κατεύθυνση, το Μπουλούκι πλαισιώνει κάθε του έργο με ένα πλούσιο πρόγραμμα δημόσιων, ανοικτών δράσεων που περιλαμβάνουν περιηγήσεις, υπαίθριες συζητήσεις, ομιλίες, δράσεις πολιτιστικής χαρτογράφησης και γιορτές που ενθαρρύνουν την εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών και τον διαγενεακό διάλογο.

Το «Κάτω από το Τοπίο» υπήρξε ένα υποδειγματικό έργο που ξεκίνησε το 2021 και συνδύασε όλες τις εκπαιδευτικές και κοινοτικές δράσεις που έχει αναπτύξει το Μπουλούκι. Επικεντρώθηκε στη συμμετοχική αποκατάσταση ενός λιθόστρωτου καλντεριμιού και δύο υπόσκαφων στέρνων, που αποτελούν μια σημαντική (αν και συχνά παραγνωρισμένη) έκφραση της λαϊκής αρχιτεκτονικής και του πολιτιστικού τοπίου της Θήρας και της Θηρασιάς. Το έργο αποτελεί ένα παράδειγμα για το πώς μικρές νησιωτικές κοινότητες μπορούν να λειτουργήσουν ως πυρήνες κοινωνικής συνοχής, ενδυνάμωσης και δημιουργικότητας, μέσα από τη συλλογική φροντίδα της κληρονομιάς τους. Συνεργαζόμενο με την τοπική κοινωνία, το «Κάτω από το Τοπίο» απέδειξε έμπρακτα πως η πολιτιστική κληρονομιά συνιστά ένα πολύτιμο κοινό αγαθό και ένα δυναμικό πεδίο δημιουργικής πράξης. Ανέδειξε κρίσιμα ζητήματα στα πεδία της συντήρησης και της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και της σύγχρονης δόμησης σε εθνικό επίπεδο. Κατέδειξε ελλείψεις και αντιφάσεις που προκύπτουν από την υπέρμετρη τουριστική ανάπτυξη και την ανεξέλεγκτη δόμηση πολλών

νησιωτικών περιοχών· αναζήτησε απαντήσεις σε μια νέα στροφή στα τοπικά υλικά και τους παραδοσιακούς τρόπους δόμησης, ανιχνεύοντας πώς αυτοί μπορούν να τροφοδοτήσουν βιώσιμες οικοδομικές πρακτικές στην Ελλάδα σήμερα.

"Οι δράσεις του Μπουλουκιού δείχνουν μια αξιοσημείωτη αφοσίωση στη διατήρηση του μοναδικού τοπίου των Κυκλάδων, το οποίο βρίσκεται κάτω από ολοένα και αυξανόμενη πίεση λόγω της τουριστικής ανάπτυξης, και που πλέον συγκαταλέγεται ανάμεσα στα "7 Πιο Απειλούμενα Τοπία 2024". Η υποδειγματική προσέγγιση του Μπουλουκιού, που συνδυάζει την έρευνα, την καταγραφή, την εκπαίδευση και την κοινωνική εμπλοκή, επιδεικνύει μια ισχυρή δέσμευση για τη βιωσιμότητα στο πεδίο της επαναχρησιμοποίησης της κληρονομιάς. Η ομάδα Μπουλούκι έχει εκπαιδεύσει επιτυχώς μια πληθώρα ανθρώπων στην τέχνη της ξερολιθιάς, μια τέχνη που έχει εγγραφεί στον Κατάλογο της UNESCO ως στοιχείο άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς", σχολίασε μέλος της επιτροπής.

"Το έργο του Μπουλουκιού βασίζεται σε ένα ισχυρό σύστημα κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών αξιών. Προωθεί την κοινωνική συνοχή συνδέοντας ανθρώπους από διαφορετικές ηλικίες και καταβολές, προασπίζει τη χρήση τοπικών υλικών και υποστηρίζει τη συντήρηση του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος. Το Μπουλούκι θέτει ένα ισχυρό παράδειγμα για τα επόμενα έργα αποκατάστασης, αναδεικνύοντας τη μεταμορφωτική δύναμη της κληρονομιάς στην προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης", ανακοίνωσε η επιτροπή.

Οι νικητές των Ευρωπαϊκών Βραβείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβείων Europa Nostra 2024 στις πέντε κατηγορίες[1]:

Συντήρηση και Προσαρμοστική Επαναχρησιμοποίηση

Royale Belge Building, Brussels, BELGIUM

Schulenburg Mansion, Gera, GERMANY

Ignacy Historic Mine, Rybnik, POLAND

Saxon Church in Alma Vii, ROMANIA

St. Michael's Church, Cluj-Napoca, ROMANIA

Snow Wells, Sierra Espuña, SPAIN

Έρευνα

NewsEye: A Digital Investigator for Historical Newspapers, AUSTRIA/FINLAND/FRANCE/GERMANY

Εκπαίδευση, Κατάρτιση & Δεξιότητες

Teryan Cultural Center - Empowering Armenian Refugees from Nagorno-Karabakh, Yerevan, ARMENIA

Boulouki - Travelling Workshop on Traditional Building, GREECE

Traditional Farm Buildings Scheme, IRELAND

Serfenta Crafts Revitalisation Model, Cieszyn, POLAND

White Carpentry School, Narros del Castillo, SPAIN

Εμπλοκή και ευαισθητοποίηση των πολιτών

The Square Kilometre, Ghent, BELGIUM

The Silence that Tore Down the Monument, Kamenska, CROATIA

Preserving the Community Halls for Local Civil Society Activities, FINLAND

Fortified Castles of Alsace Association, FRANCE

Citizens' Rehabilitation of the Tsiskarauli Tower, Akhieli, GEORGIA

International Festival of Classical Theatre for Youth, Syracuse, ITALY

Foundation for the Conservation of the Historical Estate Ockenburgh, The Hague, THE NETHERLANDS

Πρωταθλητές κληρονομιάς

Society of Friends of Dubrovnik Antiquities, CROATIA

Else "Sprossa" Rønnevig, Lillesand, NORWAY

Professor Piotr Gerber, Wrocław, POLAND

Βραβεία Europa Nostra 2024 για εξαιρετικά έργα από το Ηνωμένο Βασίλειο

Φέτος, τα Βραβεία Europa Nostra απονέμονται σε τέσσερα αξιόλογα έργα πολιτιστικής κληρονομιάς, από μια ευρωπαϊκή χώρα που δεν συμμετέχει στο πρόγραμμα της ΕΕ Δημιουργική Ευρώπη.

Gideon Tapestries, Hardwick Hall (Συντήρηση και Προσαρμοστική Επαναχρησιμοποίηση)

Shrewsbury Flaxmill Maltings, Shrewsbury (Συντήρηση και Προσαρμοστική Επαναχρησιμοποίηση)

Westminster Hall, London (Συντήρηση και Προσαρμοστική Επαναχρησιμοποίηση)

Marcus Binney CBE, OBE Hon FRIBA FSA (Πρωταθλητές κληρονομιάς)

***

Ευρωπαϊκά Βραβεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβεία Europa Nostra

Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβεία Europa Nostra θεσμοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2002 και έκτοτε τα διαχειρίζεται η Europa Nostra. Εδώ και 22 χρόνια, τα Βραβεία αποτελούν βασικό εργαλείο αναγνώρισης και προώθησης των πολλαπλών αξιών της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς για την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον της Ευρώπης.

Τα βραβεία έχουν επισημάνει και διαδώσει την αριστεία και τις βέλτιστες πρακτικές της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη, έχουν ενθαρρύνει τη διασυνοριακή ανταλλαγή γνώσεων και έχουν συνδέσει τους ενδιαφερόμενους φορείς της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ευρύτερα δίκτυα. Τα Βραβεία έχουν αποφέρει σημαντικά οφέλη στους νικητές, όπως μεγαλύτερη (δι)εθνική έκθεση, πρόσθετη χρηματοδότηση και αυξημένο αριθμό επισκεπτών. Επιπλέον, τα Βραβεία έχουν προωθήσει τη μεγαλύτερη φροντίδα για την κοινή μας κληρονομιά μεταξύ των πολιτών της Ευρώπης. Για πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τα Βραβεία, επισκεφτείτε τη διαδικτυακή σελίδα των Βραβείων.

Η Πρόσκληση για Συμμετοχές για τα Βραβεία του 2025 θα ανοίξει το Φθινόπωρο του 2024. Εγγραφείτε στο newsletter ώστε να λάβετε νεότερα όταν ανακοινωθεί ή επισκεφτείτε την ιστοσελίδα

www.europeanheritageawards.eu/apply για περισσότερες λεπτομέρειες.

Europa Nostra

Η Europa Nostra είναι η ευρωπαϊκή φωνή της κοινωνίας των πολιτών που υπερασπίζεται τη διαφύλαξη και την ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς. Είναι μια πανευρωπαϊκή ομοσπονδία Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον χώρο της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στηρίζεται από ένα ευρύ δίκτυο δημόσιων φορέων, ιδιωτικών εταιρειών και φυσικών προσώπων, που καλύπτει περισσότερες από 40 χώρες. Αναγνωρίζεται ως το μεγαλύτερο και πιο αντιπροσωπευτικό δίκτυο πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη, διατηρώντας στενές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης, την UNESCO και άλλους διεθνείς φορείς. Η Europa Nostra, που ιδρύθηκε το 1963, γιόρτασε πέρυσι την 60ή επέτειό της.

Η Europa Nostra πραγματοποιεί εκστρατείες για τη διάσωση των απειλούμενων μνημείων, τοποθεσιών και τοπίων της Ευρώπης, ιδίως μέσω του Προγράμματος ”7 Most Endangered” /«7 Υπό Απειλή». Γιορτάζει την αριστεία μέσω των «Ευρωπαϊκών Βραβείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβείων Europa Nostra». Η Europa Nostra συμβάλλει ενεργά στον καθορισμό και την εφαρμογή ευρωπαϊκών στρατηγικών και πολιτικών που σχετίζονται με την κληρονομιά, μέσω ενός συμμετοχικού διαλόγου με τα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τον συντονισμό της European Heritage Alliance.

Η Europa Nostra ηγείται της Ευρωπαϊκής Κοινοπραξίας που επιλέχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαχείριση του πιλοτικού έργου European Heritage Hub (2023-2025). Η Europa Nostra είναι μεταξύ των επίσημων εταίρων της πρωτοβουλίας New European Bauhaus που αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποτελεί Ευρωπαϊκό μέλος και υποστηρικτή του Climate Heritage Network.

Δημιουργική Ευρώπη

Το πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη της ΕΕ υποστηρίζει τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αυξήσουν τη συμβολή τους στην κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον διαβίωσης της Ευρώπης. Με προϋπολογισμό 2,4 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027, υποστηρίζει οργανισμούς στους τομείς της κληρονομιάς, των παραστατικών τεχνών, των καλών τεχνών, των διεπιστημονικών τεχνών, των εκδόσεων, του κινηματογράφου, της τηλεόρασης, της μουσικής και των βιντεοπαιχνιδιών, καθώς και δεκάδες χιλιάδες καλλιτέχνες, επαγγελματίες του πολιτισμού και του οπτικοακουστικού τομέα.

[1] Οι νικητές παρατίθενται κατά αλφαβητική σειρά και ανά χώρα